

ТВОРБА РЕЧИ И ЊЕНИ РЕСУРСИ У СЛОВЕНСКИМ ЈЕЗИЦИМА

Зборник радова са четрнаесте међународне научне конференције
Комисије за творбу речи при Међународном комитету слависта

Уређивачки одбор:

Проф. др Божо Ћорић (Србија), проф. др Рајна Драгићевић (Србија),
проф. др Александар А. Лукашанец (Белорусија), проф. др Предраг Пипер
(Србија), проф. др Елена И. Корјаковцева (Пољска), проф. др Бранко Тошовић
(Аустрија), проф. др Жежи Сјероћук (Пољска), проф. др Живојин Станојчић
(Србија), проф. др Даринка Гортан-Премк (Србија)

Извршни уредници:

БОЖО ЋОРИЋ И РАЈНА ДРАГИЋЕВИЋ

Главни уредник:

РАЈНА ДРАГИЋЕВИЋ

Филолошки факултет
Београд
2012

Издавачи:

Филолошки факултет Универзитета у Београду
Студентски трг 3, Београд
Чигоја штампа

За издаваче:

Проф. др Александра Вранеш
Жарко Чигоја

Рецензенти:

Александар Александрович Лукашанец (Аляксандр Аляксандравіч Лукашанец),
доктор филолошких наука, професор, члан НАН Белорусије,
директор Института за белоруски језик и књижевност НАН Белорусије,
председник Међународног славистичког комитета, Минск, Белорусија

Предраг Пипер, доктор филолошких наука, професор Филолошког факултета
Универзитета у Београду, члан Српске академије наука и уметности, Србија

Јежи Сјероћук (Jerzy Sierociuk), доктор филолошких наука, професор,
Институт полске филологије Универзитета Адам Мицкијевич, Познањ, Пољска

Живојин Станојчић, доктор филолошких наука, професор Филолошког факултета
Универзитета у Београду, Србија

Идејно решење корица:

Дарко Ћорић

Лектура и коректура:

аутори радова и уредници Зборника

Припрема за штампу:

Чигоја штампа

Штампа:

Чигоја штампа

Тираж:

400 примерака

Организациони одбор конференције:

Проф. др Божо Ћорић (Србија), проф. др Рајна Драгићевић (Србија),
проф. др Александра Вранеш (Србија), академик Александр Александрович Лукашанец
(Белорусија), проф. др Елена И. Корјаковцева (Пољска), проф. др Јежи Сјероћук
(Пољска), проф. др Елена В. Петрухина (Русија), проф. др Бранко Тошовић (Аустрија),
проф. др Јохан Реке (Немачка), проф. др Даринка Гортан-Премк (Србија),
проф. др Љиљана Суботић (Србија), Јасмина Нинков (Србија)

Штампање зборника финансирали су Министарство просвете, науке
и технолошког развоја Републике Србије и Филолошки факултет
Универзитета у Београду.

еской сис-
нирование
науки РФ
и (Казань,

ом слово-

рии русс-
ого языка.

ыке. – В:

Москва,

aktats Die

азование.

бстантив-
дъектив im
in, 1996.

substantive
Both these
ian literary
n formation
tism, of the
natics.

УДК 811.162.4'366
811.162.4'373.611

MARTIN OLOŠTIAK*
FILOZOFICKÁ FAKULTA PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY V PREŠOVE,
SLOVENSKO

O PROJEKTE KOMPLEXNÉ SPRACOVANIE SLOVOTVORBY
SÚČASNEJ SLOVENČINY¹

Abstrakt. V príspevku predstavíme projekt s názvom Komplexné spracovanie slovotvorby súčasnej slovenčiny (na materiáli Slovníka koreňových morfémov slovenčiny; ďalej SKMS). SKMS je unikátnym lexikografickým dielom, ktorý má morfelematický aj slovotvorný charakter a obsahuje cca 65 000 lexikálnych jednotiek. Cieľom projektu je komplexná deskripčia a explanácia slovotvorby súčasnej slovenčiny. Komplexnosť spočíva v analýze všetkých relevantných slovotvorných parametrov: príslušnosť k slovnému druhu, pôvod, štýlová/registrová príslušnosť motivantu aj motivátu, slovotvorné pros-
triedky (základ, formant, alternácie a trunkácie), slovotvorné procesy (spôsoby a postupy, derivačné a kompozičné), typy slovotvornej motivácie, slovotvorné útvary (paradigmy, rady, hniezda; slovotvorné typy, onomaziologické kategórie, typy onomaziologických kategórií). Výsledky projektu môžu položiť základy pre intralingválnej aj interlingválnej výskum v oblasti slovotvorby a lexikológie.

Kľúčové slová: slovenčina, slovotvorba, parametrizácia, komplexná analýza.

1. Úvod

Koncept komplexného spracovania slovenskej slovotvorby prvýkrát predstavil J. Furdík (1990). Integrálnou súčasťou tohto projektu sa mal stať slovotvorný slovník (Furdík, 1995/2005; Furdík, 2004, s. 126 – 137). Hoci tento ambiciózny projekt autor dokončiť nestihol, práca v tejto oblasti naďalej pokračuje v modifikovanej podobe Malého slovotvorného slovníka slovenčiny (Vužňáková, 2006; Liptáková – Vužňáková, 2009, s. 112 – 135; prehľadovú štúdiu o doterajších lexikografických prístupoch k spracovaniu slovotvorby publikovala K. Vužňáková, 2005).

V predkladanom príspevku sa pokúsime predstaviť projekt *Komplexné spracovanie slovotvorby súčasnej slovenčiny*, ktorého cieľom je čo najkomplexnejšia deskripčia a explanácia fungovania slovotvorného systému slovenského jazyka z kvalitatívneho, ako aj z kvantitatívneho aspektu. Projekt materiálovo vychádza zo Slovníka koreňo-

* e-mail: olo.martin@gmail.com

¹ Príspevok vznikol v rámci projektu VEGA 1/0255/12 Komplexné spracovanie slovotvorby súčasnej slovenčiny (na materiáli Slovníka koreňových morfémov slovenčiny).

ibne, riadne a včas
a na jej výkon
c zodpovedá
pri výkone práce
mere.

ivateľ od dohody
lohu vykonať preto,
iávateľ je povinný

idia ustanoveniami
mi.

osobných údajov

al zamestnanec

CSc., dekan

EDITA V BDEČAVIE

vých morfém slovenčiny (Sokolová et al., 2005, 2. vyd. 2007; ďalej SKMS²), ktorý nadväzuje na Morfematický slovník slovenčiny (Sokolová et al., 1999; ďalej MSS). Ten zasa materiálovo vychádza z Krátkeho slovníka slovenského jazyka (2. vyd., 1997; ďalej KSSJ) a z Pravidiel slovenského pravopisu (2. vyd., 1998) – porov. MSS (s. 7).

Ukazuje sa, že lexikálny materiál dominantne založený na báze KSSJ je dostatočne reprezentatívny. Prirodzene, najdôslednejšie spracúva jadro slovnej zásoby slovenčiny, v menšej miere jej prechodnú sféru a výberovo a obmedzene lexikálnu perifériu: „KSSJ zachytáva jadro slovnej zásoby s protiváhou jej okrajových oblastí, ako sú nové slová a oproti nim niektoré slová zastarávajúce, knižné slová a na druhej strane hovorové slová, ako aj nefrekventované nespisovné výrazy, niektoré termíny atď. Pochopiteľne, že tento výber ohraničuje rozsah slovníka, ktorý mohol dosiahnuť 60 000 slov (vrátane slov spracovaných tzv. hniezdovaním, t. j. uvedených pri príslušnom základnom slove. Prednosťou jednozväzkového slovníka je to, že poskytuje celostný pohľad na slovnú zásobu...“ (KSSJ, s. 10). Reprezentatívnosť KSSJ podľa nášho názoru spočíva jednak v spomínanej celostnosti, jednak v tom, že v tomto type slovníka sa spracúva tá časť lexikálnej zásoby, s ktorou sa používatelia jazyka stretávajú najčastejšie (pochopiteľne, nejde výlučne o jadro slovnej zásoby).

2. Spôsoby spracovania lexikálneho materiálu

Opierame sa o koncept slovotvornej parametrizácie. Vymedzujeme jednotlivé slovotvorne relevantné parametre, ktoré sa primárne spracúvajú v tabuľkovom programe Microsoft Excel. Ten umožňuje rýchle získavanie štatistických ukazovateľov; filtrovanie jedného alebo viacerých údajov v rámci jedného alebo viacerých parametrov; kombinovanie a usúvzťažňovanie parametrov; v neposlednom rade prostredníctvom kombinácie parametrov a údajov možno uskutočniť vzájomnú kontrolu správnosti a kompatibility vyplnených údajov.

V uvedenom programe sa spracovali, spracúvajú alebo budú spracúvať tieto základné parametre a údaje: údaje zo SKMS; typ údajá; typ hesla; číselné označovanie pred lexémou; slovnodruhovú príslušnosť lexémy; stupeň motivácie zachytený v slovníku (pomocou znakov >); stupeň motivácie vyjadrený číselne; motivačná potencia – bezprostredná; motivačná potencia – celková; typ motivačnej intencie; slovnodruhovú príslušnosť motivantu; slovotvorný spôsob; slovotvorný postup; typ onomaziologickej kategórie; onomaziologická kategória; štylistická príslušnosť lexémy.

Prostredníctvom tabuľkového programu možno v ktorejkoľvek fáze výskumu dopĺňať ďalšie parametre. Vzhľadom na pomerne veľký počet analyzovaných parametrov pracujeme aj s osobitnými súbormi, resp. hárkami, v ktorých sa dajú prehľadnejšie analyzovať vybrané parametre (takto sa spracúvajú napr. alternácie a trunkácie; porov. 3.11).

Pri porovnaní spôsobu parametrizovania u J. Furdíka a v našom výskume možno konštatovať, že kým vo furdíkovskom prístupe sa primárne vychádzalo z danej lexémy, ktorej sa priradzovali jednotlivé parametre,³ v našom prípade primárne pracujeme s jed-

² Ak nie je uvedené inak, uvádzame údaje z druhého vydania SKMS. V súčasnosti finišujeme s prípravou tretieho vydania SKMS, z ktorého sa bude pri riešení predstaveného projektu vychádzať.

³ Autor pracuje s týmito parametrami: 1. slovný druh a jeho gramaticko-sémantická špecifikácia; 1.1 štylistická charakteristika (ak súvisí so slovotvorbou); 2. motivovanosť – nemotivovanosť; 3. motivant (-y); 3.1 slovný druh motivanta, jeho gramaticko-sémantická špecifikácia, motivovanosť – nemotivova-

notlivým
vania po

3.1

V
základné

3.1

Ter
hesiel) t
segment

3.2

Ro
ným radi

V SI
zahrnuje c
korelátov
tab. 1 a 2.

nosť; 3.1.1 c
charakter mc
spájacia mor
formantu; 6.
slovotvorný
12. príklady
celková súhr

⁴ V n
lexémy, sme

notlivými parametrami, ktoré prisudzujeme lexémam. Uvedené dva spôsoby spracovania pokladáme za rovnocenné, pretože vedú k rovnakým výsledkom.

3. Komentár k jednotlivým parametrom a vybrané štatistické údaje

V nasledujúcej časti uvádzame stručný komentár k vybratým parametrom a základné štatistické údaje, ktoré nateraz máme k dispozícii.

3.1 Údaje zo SKMS

Tento parameter obsahuje všetky východiskové informácie (okrem odkazových hesiel) tak, ako sú zachytené v SKMS (vrátane číselných indexov, morfematickej segmentácie a slovtvorných vzťahov).

3.2 Typ údajov

Rozlišujú sa dva typy údajov: H – heslový riadok (heslo, reprezentované príslušným radixom, resp. radixmi), I – riadok vnútri hesla (konkrétna lexéma).

Tabuľka 1. Ukážka spracovania prvých dvoch parametrov

SKMS	typ údajov
•ABBÉ / ABATIŠ	H
1 abbé-ø	I
1,8 abatiš-a	I
*[AB]DIK	H
2 [ab]dik-ov-a:t'	I
1 > [ab]dik-ác:i-a	I
2 >> [ab]dik-ač-n-y	I
*ABITUR	H
1,7 abitur-ient-ø	I
2,7 > abitur-ient-k-a	I
2,7 > abitur-ient-sk-y	I

V SKMS sa nachádza 7 967 hesiel (heslových jednotiek), pričom toto číslo nezahŕňa odkazové heslá. Celkový počet jednotiek vrátane opakujúcich sa vidových korelátov je 67 682; bez opakujúcich sa vidových korelátov je to 63 223 lexém (porov. tab. 1 a 2),⁴ čo predstavuje priemer 7,9 lexémy na jedno heslo. Toto číslo neodráža

nosť; 3.1.1 dopĺňajúca charakteristika (štylistická hodnota) motivanta; 3.2 vzťah motivant – motivát; 3.3 charakter motivátu vyplývajúci z 3.2; 4. slovtvorný základ; 4.1 morfonologické alternácie, trunkácie; 4.2 spájacia morféma (pri kompozitách); 5. slovtvorný formant; 5.1 druh formantu; 5.2 prípadná variantnosť formantu; 6. slovtvorný spôsob a postup; univerbizácia; 7. slovtvorný vzorec; 8. motivačný význam; 9. slovtvorný význam; 10. príslušnosť do onomaziologickej kategórie; 11. typ onomaziologickej kategórie; 12. príklady slov zo slovtvorného typu; 13. motivačná intencia, miesto slova v slovtvornom hniezde; 14. celková súhrnná charakteristika (Furdík, 2004, s. 128).

⁴ V nadväznosti na koncepciu, v rámci ktorej sa vidové koreláty pokladajú za realizácie jednej lexémy, sme opakujúce sa vidové dvojice (príp. trojice, štvorice a i.) odfiltrovali (ku koncepcii spracovania

priemernú rozsiahlosť slovotvorných hniezd, pretože v jednom hesle sa môže vyskytnúť viac slovotvorných hniezd.⁵ V ďalších štatistických údajoch väčšinou abstrahujeme od 4 459 opakujúcich sa riadkov s vidovými koreláciami. Na druhej strane vidové koreláty berieme do úvahy pri slovesách vo funkcii motivantov; napr. derivát vy-pch-áv-k-a pokladáme za motivát vidového korelátu vy-pch-áv-a:t', nie primárneho vy-pch-a:t', preto tu určujeme formant -ka, nie -ávka.

Tabuľka 2. Počet spracúvaných hesiel a lexém
(s vidovými korelátmi)

typ údajá	počet
H – počet hesiel	7 967
I – počet lexém v heslách	67 682
spolu	75 649

Tabuľka 3. Počet spracúvaných hesiel a lexém
(bez vidových korelátov)

typ údajá	počet
H – počet hesiel	7 967
I – počet lexém v heslách	63 223
spolu	71 190

3.3 Druhy radixov

V SKMS sa nachádzajú tieto typy radixov (porov. tab. 4, 5): **jednoduché** – t. j. nepolysémne, nehomonymné, nevariantné, neviazané radixy, napr. **ALBUM**; **polysémické** – označené bodkou •, napr. •**ŠTANDARD**; **homonymné** – označené číslami v hornom indexe, napr. **HONOR**¹ (v tabuľke 3 označené písmenom H); **viazané** – označené hviezdičkou*, napr. ***BROŠ**; **alomorfné** – v okrúhlych zátvorkách, napr. **AMBÍCI** (AMBICI); **variantné** – označené lomkou, napr. **LUFT** / LUFT.

Typy radixov sa často kombinujú, napr. *•**DEC**¹ / **DEK**³ / **DEKA** (**DEK**³), t. j. viazaný, variantný, alomorfný, homonymný radix (všetky možné kombinácie porov. v tab. 4; podrobnejšie o typoch apelatívnych radixov v SKMS porov. Sokolová – Genči, 2006). Údaje uvádzané v nasledujúcich tabuľkách sa mierne odlišujú od údajov v citovanej práci M. Sokolovej a J. Genčiho (2006), pretože tí vychádzajú z prvého vydania SKMS a v našom príspevku sa opierame o druhé vydanie. Súčet hodnôt v tabuľke 5 je vyšší než celkový počet hesiel vzhľadom na spomínanú kombinovateľnosť jednotlivých druhov radixov (z tabuľky 4 vyplýva, že najfrekvencovanejšia je kombinácia viazaný + homonymný radix – 379 prípadov).

vidu porov. MSS, s. 40 – 44; k problematike vidu v súvislosti so SKMS porov. Sokolová – Genči, 2009, s. 50 a n.).

⁵ Údaje o rozsiahlosti slovotvorných hniezd budú známe až po skompletizovaní parametra *motivačná potencia* (porov. 3.7).

ty
jec
O
O/
O/
OI
*
*C
*C
*C
*C
*/
*/
*.
*.
*.
*.
SI

Pi
a morfé
demotiv
alomor
3.
Č
42 – 43
V
preto sa
budla je

Tabuľka 4. Typy radixov (vo všetkých možných kombináciách)

typ hesla	počet	%	typ hesla	počet	%
jednoduché	3 039	38,1	*()H	60	0,8
()	991	12,4	*./	121	1,5
()/	29	0,4	*./H	62	0,8
()/H	34	0,4	*.H	133	1,7
()H	338	4,2	*H	379	4,6
*	1 399	17,6	/	76	0,9
*()	176	2,2	/H	18	0,2
*()/	3	0,03	•	14	0,2
*()/H	4	0,05	•()	6	0,08
*()H	50	0,6	•()/	17	0,2
*/	23	0,3	•()/H	21	0,3
*/H	13	0,2	•()H	4	0,05
*•	331	4,2	•/	20	0,3
*•()	57	0,7	•/H	6	0,07
*•()/	121	1,5	•H	1	0,01
*•()/H	91	1,1	H	330	4,1
spolu	7 967				

Tabuľka 5. Základné typy radixov

typ hesla	počet	% podiel z celkového počtu 7 967 hesiel
jednoduché	3 039	38,1
polysémické •	1 065	13,4
homonymné ^{1,2...}	1 544	19,4
viazané *	3 023	37,9
alomorfne ()	2 002	25,1
variantné /	709	8,9

Prostredníctvom typológie radixov možno skúmať rozličné aspekty slovo tvornej a morfeatickej štruktúry, napr. vzťah medzi radixovou viazanosťou a slovo tvornou demotiváciou, medzi radixovou polysémiou a slovo tvorným hniezdom, medzi radixovou alomorfnosťou a slovo tvornými alternáciami a pod.

3.4 Druhy lexém podľa číselného kódovania

Číselné kódovanie bližšie určuje typ lexémy (porov. MSS, s. 57 – 58; SKMS, s. 42 – 43; tu tab. č. 6); kódovanie sa zaviedlo v MSS a nachádza sa aj v SKMS.

V porovnaní s MSS sa v SKMS urobilo viacero úprav aj v číselnom kódovaní, preto sa údaje v tab. 5 úplne nezhodujú s údajmi v MSS (s. 494 – 495). Napríklad pribudla jedna nová kombinácia 4,7, a to pri lexéme **seb-a-disciplín-a**,⁶ keďže motivujúcej

⁶ Porov. SKMS, s. 110, heslo **DISCIPLÍN** (DISICPLIN); s. 388, heslo **S'** / **SEB**.

lexéme **disciplín-a** sa pridelil kód 1,8 (diachronicky segmentovateľný radix, ktorý sa synchronne nesegmentuje); v MSS je pri lexéme **seb-a-disciplín-a** uvedený kód 4.

Tabuľka 6. Druhy lexém podľa číselného kódovania

čís. kód	vysvetlenie	príklady	s vid. korelátmi	bez vid. korelátov
0	domáca lexéma s jednou koreňovou morférou	bi-č-φ	36 654	32 742
0,1	výpožička z češtiny, resp. slovanských jazykov	bohatier-φ	72	71
0,2	výpožička z češtiny, resp. slovanských jazykov s domácimi afixmi	bohatier-sk-y	232	220
0,3	domáce kompozitum	žal-o-bab-a	6 515	6 484
0,5	domáca lexéma s afixoidom	dv-a-dsať-φ	215	215
0,7	lexéma s domácim radixom diachronicky segmentovateľným, avšak synchronne nesegmentovaným; v štruktúre sa navyše nachádza aj derivačná morféma	dobiedz-av-y	712	665
0,8	lexéma s diachronicky segmentovateľným, avšak synchronne nesegmentovaným domácim radixom; v štruktúre sa nenachádza derivačná morféma	medveď-φ	182	180
0,9	domáce skratkové slovo	esero-č:k-a	10	10
1	prevzatá lexéma s jednou koreňovou morférou	kupol-a	5 387	5 384
1,3	prevzaté kompozitum	ombuds-man-φ	2 117	2 117
1,5	prevzatá lexéma s afixoidom	tele-skop-φ	120	120
1,7	lexéma s prevzatým radixom diachronicky segmentovateľným, avšak synchronne nesegmentovaným; v štruktúre sa navyše nachádza aj derivačná morféma	respond-ent-φ	251	251
1,8	lexéma s diachronicky segmentovateľným, avšak synchronne nesegmentovaným prevzatým radixom; v štruktúre sa nenachádza derivačná morféma	pomaranč-φ	357	357
1,9	cudzie skratkové slovo	radar-φ	50	50
2	daná lexikálna jednotka s jednou koreňovou morférou je hybridná lexikálna jednotka (nesúlad medzi pôvodom koreňovej morfémy a pôvodom derivačných afixov)	oceán-sk-y	9 610	9 211
2,3	kompozitum s homogénnymi koreňmi, ale podľa pôvodu nerovnakými afixmi	pat-o-gén-n-y	2 196	2 179
2,4	kompozitum s nerovnakými koreňmi a afixmi z hľadiska pôvodu	päť-litr-ov-y	701	701

2,5

2,7

2,9

3,6

4

4,7

6

6,0

spolu

spôsob
vzatý
nený
(s kód
(kódy
stoja c
motiva
dené c
Hybrid
sú dôk
prostre
slovot

ktorý sa
dod 4.

bez vid.
relátov

32 742

71

220

6 484

215

665

180

10

5 384

2 117

120

251

357

50

9 211

2 179

701

2,5	kombinácia prevzatého koreňa s prefixoidom a domácimi sufixmi	špeci-fic-k-ý	151	146
2,7	nejasná štruktúra koreňovej morfémy, čiastočne segmentovateľná jednotka, ale podľa pôvodu s nerovnakými afixmi	reál-n-y	892	867
2,9	prevzaté skratkové slovo s domácim afixom	semtex-ov-ý	53	52
3,6	zložené apelatívum s jednou depropriálnou koreňovou morfémy	svät-o-ján-sk-y	145	145
4	hybridná lexéma (zložená z domácich aj cudzích koreňových morfémy)	dv-oj-skif-φ	439	439
4,7	hybridné kompozitum s diachronicky segmentovateľným, avšak synchronne nesegmentovaným prevzatým radixom	seb-a-disciplín-a	2	2
6	vlastné meno, resp. lexéma odvodená od vlastného mena (eponymum)	Pol-ár:k-a	22	22
6,0	depropriálny motivát	škod-ov:k-a	597	593
spolu			67 682	63 223

Číselné kódovanie sa ukazuje ako veľmi užitočné aj pre slootovorbu. Takýmto spôsobom možno porovnávať napríklad slootovorné „správanie sa“ domácich a prevzatých lexikálnych jednotiek. Pomer domácich, resp. pôvodom slovanských zdomáčených lexém (s kódovaním 0 samostatne alebo v kombinácii) a prevzatých lexém (s kódovaním 1 samostatne alebo v kombinácii) je 40 587 : 8 279. Hybridné lexémy (kódy 2 a 4 samostatne alebo v kombinácii) predstavujú 13 597 prípadov. Osobitne stoja ojedinelé depropriálne lexémy s počtom 27 (kódy 6; 6,0; 3,6), ktorých propriálne motivanty sa v súbore nenachádzajú. Ostatné depropriálne motiváty sú v SKMS zaradené do osobitného súboru (porov. SKMS, Slovníková časť – propriá, s. 535 – 568). Hybridné lexémy, ktoré predstavujú viac než jednu pätinu skúmaného súboru (21,5 %), sú dôkazom intenzívneho adaptačného tlaku vyvíjaného na prevzatú lexiku, a to najmä prostredníctvom pôsobenia slootovornej motivácie (kombinácia domácich a prevzatých slootovorných prostriedkov).

Tabuľka 7. Druhy lexém podľa pôvodu

typ	počet	%
domáce a zdomáčené lexémy (slovanského pôvodu) kódy: 0; 0,1; 0,2; 0,3; 0,5; 0,7; 0,8; 0,9	40 587	64,2
prevzaté lexémy kódy: 1; 1,3; 1,5; 1,7; 1,8; 1,9	8 279	13,1
hybridné lexémy kódy: 2; 2,3; 2,4; 2,5; 2,7; 2,9; 4; 4,7	13 597	21,5
depropriálne lexémy kódy: 6; 6,0; 3,6	760	1,2
spolu	63 223	

3.5 Slovnodruhová charakteristika

Slovnodruhovú charakteristiku bude východiskom pri analýze a porovnávaní slovtvorby jednotlivých slovných druhov (motivačná potencia, autoderivabilita, medzislovnno-druhovú tvorenie a i.).

3.6 Stupeň slovtvornej motivovanosti

Ďalším skúmaným atribútom je stupeň slovtvornej motivovanosti, ktorý sa v SKMS vyjadruje počtom znakov >. Štatistické údaje o počte motivátov na jednotlivých motivačných stupňoch (tab. 8)⁷ rámcovo potvrdzujú tézu, že čím je stupeň motivovanosti vyšší, tým menší je motivačný potenciál (porov. Horecký – Buzássyová – Bosák a kol., 1989, s. 47; Furdík, 2004, s. 79).

Tabuľka 8. Zastúpenie lexém na jednotlivých motivačných stupňoch

stupeň motivácie	počet lexém
0	10 320
1	24 039
2	18 448
3	7 839
4	2 145
5	386
6	45
7	1
spolu	63 223

3.7 Motivačná potencia

Pri údajoch o motivačnom potenciáli rozlišujeme bezprostrednú a sprostredkovanú motiváciu. V prvom prípade by sme mohli uvažovať o **vlastnej**, resp. **bezprostrednej motivačnej potencii**, ktorá vyjadruje počet členov slovtvornej paradigmy tej-ktorej lexémy. V druhom prípade ide o počet všetkých motivátov (bezprostredných aj sprostredkovaných) príslušnej lexémy. Pri lexémach patriacich do štvrtého typu motivačnej intencie (porov. 3.8) sa neuvádza žiadne číslo, tieto jednotky majú nulovú motivačnú potenciu. Viacnásobná motivácia sa bude riešiť v ďalších fázach výskumu.

3.8 Typy motivačnej intencie

Vysvetlenie podstaty a typov motivačnej intencie (ďalej TMI) predstavuje jeden z viacerých výrazných vkladov J. Furdíka do teórie slovtvorby (porov. Furdík, 1998/2005). Motivačná intencia vyjadruje miesto lexikálnej jednotky v slovtvornom rade a sekundárne aj v slovtvornom hniezde. Autor rozoznáva tieto štyri základné typy motivačnej intencie: 1. **L**→ (lexéma je motivantom, stojí na začiatku slovtvorného radu); 2. →**L**→ (lexéma je motivátom aj motivantom, stojí uprostred slovtvorného radu); 3. →**L** (lexéma je motivátom, stojí na konci slovtvorného radu); 4. **L** (lexéma

nie je ani
vačných v

Prez

ky J. Furc

ďalšie roz

nemotivo

v slovensk

rivatologic

dvojtretin

24; tam aj

mer medzi

v prospech

opakujúce

opakujúcie

sa tak potv

postihuje j

približne r

zásoby akc

tenciálu je

naďalej zol

základné v

rade aj kon

typ lexém

SNS

SMS

SMS

SNS

spolu

Z uve

Uvedieme a

(→L) nasve

východiskov

nejšie by bo

Na zál

lexém z tretí

⁷ Pri uvedených údajoch sme nateraz do úvahy nebrali viacnásobnú motivovanosť.

⁸ Kompo
ky opakujúce s;
a tretieho TMI)
štruktúrach.

nie je ani motivantom, ani motivátom, synchronne sa nezapája do slovo tvornomoti-
vačných vzťahov).

Prezentované údaje (porov. tab. 9) o príslušnosti do TMI nadväzujú na poznatky J. Furdíka tým, že jednak ich kvantitatívne spresňujú a pripravujú tak pôdu pre ďalšie rozvíjanie tejto oblasti výskumu, jednak ponúkajú údaje o pomere slovo tvorne nemotivovaných slov (ďalej SNS) a slovo tvorne motivovaných slov (ďalej SMS) v slovenskom jazyku. Tieto údaje sú v kontexte slov akistického a slavistického derivatologického výskumu podnetné. Doteraz sa totiž prijímal poznatok o približnom dvojtretinovom zastúpení SMS v slovanských jazykoch (Furdík, 1993, s. 24; 2004, s. 24; tam aj ďalšia literatúra). Na základe skúmaného materiálu sa však ukazuje, že pomer medzi SNS a SMS je výraznejší, ba v porovnaní s klasickými údajmi radikálnejší v prospech SMS, konkrétne 16,4 % (SNS) : 83,6 % (SMS) (ak berieme do úvahy aj opakujúce sa kompozitné jednotky). Tieto čísla sú prakticky rovnaké aj po odpočítaní opakujúcich sa kompozít, konkrétne je pomer 17 % : 83 % v prospech SMS. V úplnosti sa tak potvrdzuje, ba „prekračuje“ poznatok J. Furdíka, že „strata motivovanosti teda postihuje jednotlivé slová, ale celkový stupeň motivovanosti slovnej zásoby zostáva približne rovnaký“ (Furdík, 1993, s. 22). Ukazuje sa totiž, že motivovanosť slovnej zásoby ako celku mierne narastá najmä v závislosti od stúpajúceho motivačného potenciálu jednotlivých lexém, a to domácich aj prevzatých. Slovo tvorná motivácia tak naďalej zohráva pilotnú úlohu pri obohacovaní slovnej zásoby, naplno sa prejavujú jej základné vlastnosti a funkcie – systemizácia, integrácia, adaptácia a v neposlednom rade aj kondenzácia (Furdík, 1993).

Tabuľka 9. Zastúpenie typov motivačnej intencie⁸

typ lexémy	typ intencie	počet celkom	%	počet bez opak. kompozít	%
SNS	1. L→	7 873	12,5	7 463	13,0
SMS	2. →L→	16 402	25,9	14 720	25,7
SMS	3. →L	36 499	57,7	32 733	57,2
SNS	4. L	2 449	3,9	2 302	4,0
spolu		63 223		57 218	

Z uvedených údajov o zastúpení TMI možno vydedukovať aj ďalšie skutočnosti. Uvedieme aspoň jednu z nich. Výrazné zastúpenie SMS patriacich do tretieho TMI (→L) nasvedčuje, že v skúmanom súbore prevažujú slovo tvorné rady s dvomi členmi, východiskovým motivantom a koncovým motivátom. Ak by to tak nebolo, ešte výraznejšie by boli zastúpené lexémy patriace do druhého TMI (→L→).

Na základe toho možno formulovať zákonitosť, že čím väčšie je zastúpenie lexém z tretieho TMI a čím menšie je zastúpenie lexém z druhého TMI, tým viac je

⁸ Kompozitnosť v tomto prípade chápeme v morfématickom zmysle. Preto sa odpočítavali všetky opakujúce sa kompozitné jednotky, nielen tie, ktoré sú slovo tvorne motivované (patriace do druhého a tretieho TMI). V tomto prípade by azda bolo presnejšie uvažovať o viacradixových, nie kompozitných štruktúrach.

dvojčlenných slovotvorných radov. A naopak, čím menšie je zastúpenie lexém z tretieho TMI a čím väčšie je zastúpenie lexém z druhého TMI, tým viac je troj- a viacčlenných slovotvorných radov.

3.9 Slovnodruhovú príslušnosť motivantu

Po finalizácii vyplňania tohto parametra bude možné spresniť a doplniť údaje o motiváčnom potenciáli jednotlivých slovných druhov a zastúpení jednotlivých typov slovotvorných základov (porov. aj 3.7; Furdík, 2004, s. 37 – 38).

3.10 Ďalšie parametre

Ide jednak o slovotvorne závažné a svojím spôsobom kľúčové parametre (slovotvorné spôsoby – derivácia, resp. kompozícia; slovotvorné postupy – v rámci slovotvorných spôsobov; typ onomaziologickej kategórie, onomaziologická kategória), jednak o doplnkový parameter štýlovej príslušnosti lexémy. Tieto parametre vypracovali študenti, ale ešte neboli skontrolované, preto na tomto mieste neuvádzame ani predbežné štatistické zistenia.

3.11 Spracovanie alternácií a trunkácií

Pri spracovaní alternácií a trunkácií metodologicky vychádzame z prác M. Sokolovej (2000) a M. Ivanovej (2004). Pri alternáciách sa do osobitných stĺpcov zaznačujú alternanty a typy morfém, v ktorých k alternáciám dochádza (vzhľadom na možnosť prítomnosti viacerých alternácií v jednom slovotvornom akte pracujeme s viacerými stĺpcami. Trunkované segmenty sa zaznačujú do riadkov k tým lexémam, pri tvorení ktorých k trunkácii dochádza; napr. trunkácia segmentu *n* sa zaznačí do riadku k lexéme *homogenita* (porov. motivačný vzťah *homogénny* → *homogenita*).

4. Materiálové obmedzenia

Materiálové obmedzenia, ktoré do istej miery skresľujú výsledné štatistické ukazovatele, môžu byť dvojakého druhu: 4.1 neúplnosť lexikálneho materiálu; 4.2 nemožnosť zaznačenia niektorých slovotvorných vzťahov.

4.1 Neúplnosť lexikálneho materiálu

Lexikografia a lexikológia sú odkázané na neúplnosť objektu svojho výskumu. Neexistuje totiž ani všeobecný, ani špecializovaný slovník, ktorý by obsahoval všetky existujúce lexikálne jednotky. Je prirodzené, že slovotvorné usporiadanie SKMS systémovo odhaľuje lexikografické „biele miesta“, ktoré sa v KSSJ ako hlavnom zdrojovom materiáli nachádzajú. Zo slovotvorného hľadiska takéto „biele miesta“ možno rozdeliť do týchto skupín:

a) Lexikálne jednotky stojace za začiatku slovotvorných radov: Absencia týchto motivantov spôsobuje radixovú viazanosť východiskových slovníkových lexém (v zátvorkách uvádzame v slovníku absentujúce lexémy), napr. (A) → á-č:k-α; často ide o absentujúce propriá: (Bernolák) → **ber**no**lák**-ov:ec-φ, (Byron) → **by**ron-izm-us, (Dante) → **dante**-ov:sk-jý, (Hviezdoslav) → **hviez**doslav-ov:sk-jý.

b) Lexikálne jednotky stojace uprostred alebo na konci slovotvorných radov; porov. napr. chýbajúce lexémy *klinopis*, *odvážlivý*, *vzlínavý* v príkladoch (1) – (3):

(1)

(2)

(3)

Z:
vať aj p
napr. na
adjektív

(4)

V
álny, h
derivov
s uvede
merne

(5)

- (1) 0 klin- ϕ
0,3 > klin-o-pis-n- \dot{y}

- (2) 0 > [od]váž-i:í sa {[od]važ-ov-a:í}
0 > [od]važ-ov-a:í sa {[od]váž-i:í}
0 >> [od]váž-l:iv:ec- ϕ

- (3) 0 vz-lín-a:í
0 > vz-lín-av-ost'- ϕ ⁹

Zaradenie/nezaradenie tej-ktorej jednotky do slovníka možno efektívne sledovať aj porovnávaním lexém patriacich do jednej slootovornej paradigmy. V SKMS sa napr. nachádzajú lexémy *brontosaurus*, *dinosaurus* a *ichtyosaurus*, pričom sekundárne adjektívum je uvedené len od lexémy *dinosaurus*; porov. príklad (4).

- (4) *•SAUR
1,3 • bront-o-saur-us
1,3 • dino-saur-us
1,3 > • dino-saur-í
1,3 • ichty-o-saur-us

V hesle s radixom **SEX** zasa chýbajú deriváty lexémy *heterosexuál* (*heterosexuálny*, *heterosexuálne*, *heterosexualita*, *heterosexuálnosť*), pri lexéme *homosexuál* zasa derivované abstraktum s domácim sufixom *-osť* (*homosexuálnosť*), hoci v porovnaní s uvedenou lexémou *bisexuálnosť* je jej frekvencia podľa vyhľadávača Google nepomerne vyššia (*bisexuálnosť*: 7, *homosexuálnosť*: 723):

- (5) 1 sex- ϕ
2 > sex-u:ál-n- \dot{y}
2 >> sex-u:ál-n-ost'- ϕ
2 >> sex-u:ál-n-e«
1 >> sex-u:al-it-a
1 > trans-sex-u:ál- ϕ
1 >>< trans-sex-u:al-izm-us
2,3 > • bi-sex-u:ál- ϕ
2,3 >>< • bi-sex-u:ál-n- \dot{y}
2,3 >>> • bi-sex-u:ál-n-ost'- ϕ
2,3 >>> • bi-sex-u:ál-n-e«
1,3 >>> • bi-sex-u:al-it-a
1,3 > • heter-o-sex-u:ál- ϕ
1,3 > • hom-o-sex-u:ál- ϕ
2,3 >>< • hom-o-sex-u:ál-n- \dot{y}
2,3 >>> • hom-o-sex-u:ál-n-e«
1,3 >>> • hom-o-sex-u:al-it-a

⁹ Podľa koncepcie SKMS mala byť lexéma *vzlinavosť* pri absencii reálneho bezprostredného motívanu *vzlinavý* segmentovaná takto: vz-lín-av:ost'- ϕ .

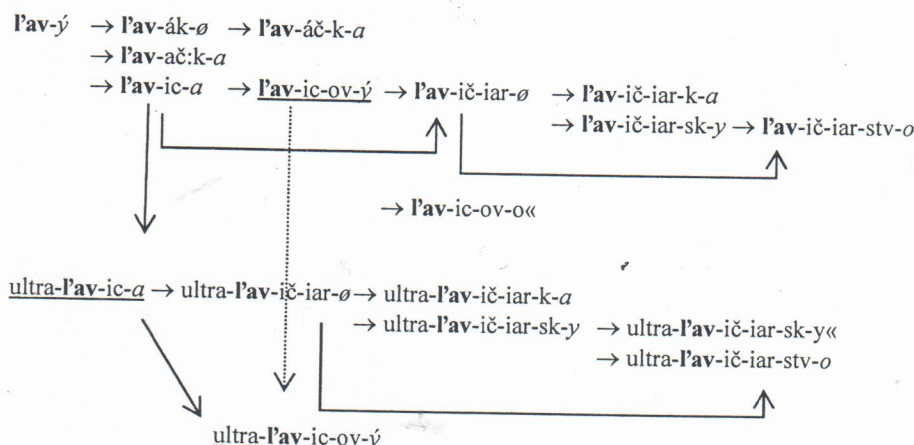
4.2 Nemožnosť zaznačenia niektorých slovotvorných vzťahov

Niektoré slovotvorné polymotivačné vzťahy sa podľa zvolenej koncepcie v SKMS nedajú znázorniť; porov. výsek z hesla LAV¹ (SKMS, s. 37).

(7) LAV¹

- 0 Pav-ý
- 0 > Pav-ák-ø
- 0 >> Pav-áč-k-a
- 0 > Pav-ač:k-a
- 0 > Pav-ic-a
- 0 >> Pav-ic-ov-ý
- 0 >>(>) Pav-ič-iar-ø
- 0 >>>> Pav-ič-iar-k-a
- 0 >>>> Pav-ič-iar-sk-y
- 0 >>>>(>) Pav-ič-iar-stv-o
- 0 >>(>) Pav-ic-ov-o«
- 2 >> ultra-Pav-ic-a
- 2 >>>> ultra-Pav-ič-iar-ø
- 2 >>>>> ultra-Pav-ič-iar-k-a
- 2 >>>>> ultra-Pav-ič-iar-sk-y
- 2 >>>>>> ultra-Pav-ič-iar-sk-y«
- 2 >>>>(>) ultra-Pav-ič-iar-stv-o
- 2 >>>> ultra-Pav-ic-ov-ý

Znázornenie v priestore:

V tomto prípade nemožno znázorniť potenciálny vzťah deadjektívnej modifikácie *lavicový* → *ultra'lavicový* (vyznačený bodkovanou čiarou), keďže na základe analógie s motivačnou dvojicou *lavica* → *lavicový* dávame prednosť vzťahu *ultra'lavica* → *ultra'lavicový* (lexému *ultra'lavicový* sme tak ponechali v slovotvornom rade ostatných lexém s prefixoidom *ultra-*). Znázorneniu oboch motivačných vzťahov (*lavicový* →

ultra'la
nachád
V
počítar
aké typ

Z

R

pieť k f

a v reči

prístupi

parame

vých zl

s ohľad

autosén

ale aj ir

gická, s

H

nie, v k

parame

Furdík,

FURDÍK

c

a

z

s

J

FURDÍK

l

FURDÍK

Z

k

S

sl

si

L

FURDÍK

V

1.

ja

rc

ultraľavicový aj *ultraľavica* → *ultraľavicový*) bráni skutočnosť, že obidva motivanty sa nachádzajú na tom istom stupni motivovanosti: >> (majú spoločný motivant *ľavica*).

V elektronickej verzii, ktorá bude jedným z výstupov projektu (porov. závery) počítame s doplnením spomínaných bielych miest. Bude však potrebné premyslieť, aké typy lexém na základe akých kritérií sa budú pridávať.

Záver

Realizácia projektu *Komplexné spracovanie slovenskej slovotvorby* by mohla prispieť k prehĺbeniu doterajších poznatkov o fungovaní slovotvornej motivácie v jazyku a v reči a ponúknuť viaceré ďalšie námety na výskum. Komplexnosť predstaveného prístupu spočíva v tom, že sa počíta s analýzou všetkých slovotvorne relevantných parametrov, konkrétne sa bude skúmať fungovanie, súčinnosť a produktivnosť jednotlivých zložiek slovotvorného systému (slovotvorných prostriedkov, postupov a útvarov) s ohľadom na spätosť slovotvorby s ďalšími súčastami jazyka, so zameraním nielen na autosémantiku, ale aj synsémantiku. Vytvorí sa tak platforma nielen pre interlingválnu, ale aj intralingválnu komparáciu napr. v relácii bežná lexika – špecifická (terminologická, sociolektická, neologická a i.) lexika.

Hlavnými výstupmi projektu bude kolektívna monografia a internetové rozhranie, v ktorom sa budú dať vyhľadávať jednotlivé slovotvorné (ale aj morfeematické) parametre (o softvérovej podpore a elektronickom výstupe porov. už J. Furdík – K. Furdík, 2002/2005).

LITERATÚRA

- FURDÍK, J.: Pokus o komplexný kvantitatívny výskum slovotvorného systému pomocou počítača. (Metodologické východiská a prvé výsledky.) In: Metódy výskumu a opisu lexiky slovanských jazykov. Materiály zo sympózia konaného v rámci 7. zasadnutia Lexikologicko-lexikografickej komisie pri Medzinárodnom komitáte slavistov (Nové Vozokany 24. – 26. apríla 1989). Red. V. Blanár et al. Bratislava: Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra 1990, s. 254 – 264.
- FURDÍK, J.: Slovotvorná motivácia a jej jazykové funkcie. Levoča: Modrý Peter 1993. 200 s.
- FURDÍK, J.: Metodologické problémy tvorby slovotvorného slovníka slovenčiny. In: Zápisník slovenského jazykovedca, 1995, roč. 14, s. 32 – 33 (tézy prednášky konanej dňa 25. 4. 1995 v pobočke Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV v Bratislave). – Znovu publikované pod rovnakým názvom in: Život so slovotvorbou a lexikológiou. Výber štúdií pri príležitosti nedožitých sedemdesiatin. Eds. M. Ološtiak – L. Gianitsová-Ološtiaková. Košice: Vydavateľstvo LG 2005, s. 331 – 333.
- FURDÍK, J. – FURDÍK, K.: Slovotvorný slovník slovenčiny – softvérové riešenie. In: Varia. 9. Zborník materiálov z XI. kolokvia mladých jazykovedcov (Modra-Piesok 1. – 3. december 1999). Eds. M. Nábělková – M. Šimková. Bratislava: Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV 2002, s. 305 – 316. – Znovu publikované pod rovnakým názvom in: Život so slovotvorbou a lexikológiou. Výber štúdií pri

- príležitosti nedožitých sedemdesiatin. Eds. M. Ološtiak – L. Gianitsová-Ološtiaková. Košice: Vydavateľstvo LG 2005, s. 335 – 347.
- FURDÍK, J.: Motivačná intencia slova. In: Slovenská reč, 1998, roč. 63, č. 6, s. 321 – 329. – Znovu publikované pod rovnakým názvom in: Život so slovotvorbou a lexikológiou. Výber štúdií pri príležitosti nedožitých sedemdesiatin. Eds. M. Ološtiak – L. Gianitsová-Ološtiaková. Košice: Vydavateľstvo LG 2005, s. 273 – 282.
- FURDÍK, J.: Slovenská slovotvorba (teória, opis, cvičenia). Ed. M. Ološtiak. Prešov: Náuka 2004. 200 s.
- GENČI, J.: Počítačové spracovanie Slovníka koreňových morfém slovenčiny. In: Morfematický výskum slovenčiny (možnosti jeho štatistického, elektronického a didaktického spracovania). Eds. M. Sokolová – M. Ivanová – M. Ološtiak. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove 2006, s. 10 – 25.
- HORECKÝ, J. – BUZÁSSYOVÁ, K. – BOSÁK, J. a kol.: Dynamika slovnej zásoby súčasnej slovenčiny. Bratislava: Veda 1989. 436 s.
- IVANOVÁ, M.: Niekoľko poznámok o trunkácii v slovenčine. In: Slovenčina na začiatku 21. storočia. Na počesť profesora Ivora Ripku. Ed. M. Imrichová. Prešov: Fakulta humanitných a prírodných vied, Prešovská univerzita v Prešove 2004, s. 102 – 111.
- Krátky slovník slovenského jazyka. Red. J. Kačala – M. Pisárčiková. 3., dopl. a preprac. vyd. Bratislava: Veda 1997. 944 s.
- LIPTÁKOVÁ, Ľ. – VUŽŇÁKOVÁ, K.: Dieťa a slovotvorba. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta 2009. 203 s.
- Morfematický výskum slovenčiny (možnosti jeho štatistického, elektronického a didaktického spracovania). Eds. M. Sokolová – M. Ivanová – M. Ološtiak. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove 2006. 286 s.
- OLOŠTIAK, M.: Juraj Furdík – homo linguisticus et paedagogicus. In: Furdík, J.: Život so slovotvorbou a lexikológiou. Výber štúdií pri príležitosti nedožitých sedemdesiatin. Eds. M. Ološtiak – L. Gianitsová-Ološtiaková. Košice: Vydavateľstvo LG 2005, s. 11 – 35.
- Pravidlá slovenského pravopisu. 2., dopln. a preprac. vyd. Bratislava: Veda 1998. 573 s.
- SOKOLOVÁ, M.: Alternácie v spisovnej slovenčine. In: Človek a jeho jazyk 1. Jazyk ako fenomén kultúry. Na počesť Jána Horeckého. Ed. K. Buzássyová. Bratislava: Veda 2000, s. 417 – 444.
- SOKOLOVÁ, M. – MOŠKO, G. – ŠIMON, F. – BENKO, V.: Morfematický slovník slovenčiny. Prešov: Náuka 1999. 531 s.
- SOKOLOVÁ, M. – OLOŠTIAK, M. – IVANOVÁ, M. et al.: Slovník koreňových morfém slovenčiny. 2., uprav. vyd. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove 2007. 586 s. (1. vyd. 2005.)
- SOKOLOVÁ, M. – OLOŠTIAK, M.: Manuál Slovníka koreňových morfém slovenčiny. In: Sokolová, M. – Ološtiak, M. – Ivanová, M. et al.: Slovník koreňových morfém slovenčiny. 2., uprav. vyd. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove 2007, s. 13 – 40.

SOKOL
N
a
P
SOKOL
ti
v
n
VUŽŇÁ
I
VUŽŇÁ
s
<

Sl
morphen
presents
material
of coner
be analy
and a m
formatio
complex
masiolog
foundati
and lexi

- SOKOLOVÁ, M. – GENČI, J.: Štatistické spracovanie apelatívnych radixov. In: Morfematický výskum slovenčiny (možnosti jeho štatistického, elektronického a didaktického spracovania). Eds. M. Sokolová – M. Ivanová – M. Ološtiak. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove 2006, s. 26 – 55.
- SOKOLOVÁ, M. – GENČI, J.: Štatistické spracovanie verbálneho aspektu. In: Aspektuálnosť a modálnosť v slovenčine. Ed. M. Ivanová. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove 2009, s. 38 – 67. Dostupné na: <http://www.pulib.sk/elpub2/FF/Ivanova1/pdf_doc/3.pdf>.
- VUŽŇÁKOVÁ, K.: Doterajšie prístupy k lexikografickému spracovaniu slovotvorby. In: Slovenská reč, 2005, roč. 70, č. 3, s. 159 – 173.
- VUŽŇÁKOVÁ, K.: Problémy lexikografického zachytenia slovotvorného slovníka slovenčiny. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove 2006. 163 s. Dostupné na: <<http://www.pulib.sk/elpub2/PF/Vuznakova1/index.htm>>

Martin Ološtiak

NOTES ON THE PROJECT COMPLEX ANALYSIS OF THE SLOVAK WORD-FORMATION

Summary

Slovak Dictionary of Root Morphemes (SDRM) is a unique publication providing both morphemic and word-formation analysis of c. 65 000 lexemes of modern Slovak. The paper presents a project entitled *Word-formation of contemporary Slovak*. The project is based on the material from SDRM. Its objective is complex description and explanation of word-formation of contemporary Slovak language. The complexity results from a set of relevant parameters to be analysed: part of speech, origin, stylistic/register characteristics of both a motivating word and a motivated word, word-formation means (bases, affixes, alternation, truncation), word-formation processes (derivation, composition), types of word-formation motivation, types of complex word-formation units (paradigms, chains, nests; word-formation model/types, onomasiological categories, types of onomasiological categories). Project findings can lay the foundations of subsequent interlingual and intralingual research in the field of word-formation and lexicology.

Лариса П. Кислюк (Київ) Диференціація словотворчих ресурсів у сучасній українській номінації	109
Krystyna Kleszczowa (Katowice) Wyrażenia przyimkowe w polskiej derywacji	121
Ніна Ф. Клименко (Київ) Оновлення словотворчих ресурсів як наслідок семантичної інтерференції мов.....	131
Елена И. Коряковцева (Siedlce) Об экспрессивном потенциале словообразовательных средств	141
Аляксандр А. Лукашанец (Мінск) Nomina agentis у сучаснай беларускай мове: словаўтваральны патэнцыял і тэндэнцыі развіцця	153
Елена Г. Лукашанец (Минск) Русское словообразование в зеркале интернет-коммуникации	167
Swetlana Mengel, Elena Plaksina (Halle) Интерференция словообразовательных механизмов в языковых системах билингвов (на примере русского в диаспоре и языков-партнёров)	177
Игорь Г. Милославский (Москва) Изменение сочетаемостных и парадигматических свойств русских глаголов как следствие их модификационной деривации	193
Alicja Nagórko (Berlin) Słowotwórczy potencjał sakronimów (w polskim, słowackim, czeskim i niemieckim)	201
Галина П. Нешименко (Москва) Феномен «перескока» деривационной фазы в ряду проявлений словообразовательной динамики в славянских языках.....	215
Алексей В. Никитевич (Гродно) Деривационные объединения в составе диалектных подсистем близкородственных языков	235
Геннадий А. Николаев (Казань) Универбаты и субстантиваты в истории русского словообразования.....	245
Martin Ološtiak (Prešov) O projekte Komplexné spracovanie slovotvorby súčasnej slovenčiny.....	255
Елена В. Петрухина (Москва) Использование словообразовательных ресурсов церковнославянского языка в современном русском языке (в сопоставлении с сербским языком)	271

Василка Радева
Роля на сра
значение

Jochen Raecke (C
Zur Wortbilc
Ressourcen i

Zofia Rudnik-Ka
Rola słowoty
(na materiale

Людвиг Селиме
Турски елем

Jerzy Sierociuk (P
Specyfika sł
korpusowych

Irena Stramljič B
Medmeti kot

Branko Tošović (C
Tvorbeni pur

Божо Б. Ђорић (P
О дериватим
у српском је

Игорь С. Улухан
Словообраз

Зинаида А. Хари
Концептуаль
или к истока

Amela Šehović (S
Univerbacija

Barbara Štebih G
Okazionalizm

РАДС

Милан С. Ајдано
Деривациони
страног поре

Миливој Б. Алан
Каузативно-м
мотивисане с